

ใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไรจึงจะปลอดภัย

สวัสดีค่ะ คุณผู้ฟัง พบกันอีกเช่นเคยในรายการ.....ซึ่งดิฉันได้นำสาระน่ารู้มาเสนอคุณผู้ฟังเป็นประจำ วันนี้ขอเสนอเรื่อง ใช้ยาปฏิชีวนะอย่างไรจึงจะปลอดภัย โดยการสนับสนุนข้อมูลจากกองพัฒนาสุขภาพผู้บริโภค สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กระทรวงสาธารณสุข

คุณผู้ฟังคะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วย ดิฉันเชื่อว่า คุณผู้ฟังหลายท่าน คงนึกถึงยาเป็นอันดับแรก เพราะต้องการที่จะหายาบรรเทารักษาอาการของโรคที่เป็นอยู่ ให้หายโดยเร็วที่สุด ยาจึงเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่ของคนเราที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอย่างยิ่ง และทุกสิ่งในโลกย่อมมีสองด้านเสมอ ยาก็เช่นกันกันคะ คือมีทั้งคุณและโทษ หากใช้ยาไม่ระมัดระวังก็อาจทำให้เกิดโทษได้ ยาประเภทหนึ่งที่น่า สนใจและมีปัญหาในการใช้อยู่บ่อย ๆ ก็คือ ยาปฏิชีวนะ เกษตรกรหลายท่านเคยเล่าให้ดิฉันฟังว่า มีหลายครั้งที่ผู้ซื้อยาระบุว่า ต้องการยาปฏิชีวนะ หรือ antibiotics ทั้ง ๆ ที่ไม่ทราบถึงคุณสมบัติหรือจำกัดในการใช้ยา แต่รู้จักยาจากการบอกเล่าต่อ ๆ กันมาว่ารักษาโรคหลายอย่างได้ชะงัด โดยเฉพาะอาการไข้ และอาการอักเสบ จนบางครั้งก็เหมาะเรียกยาประเภทนี้ว่า “ยาแก้อักเสบ” ไปเลยละ คุณผู้ฟังหลาย ๆ ท่าน อาจจะสงสัยว่ายาปฏิชีวนะได้แก่ยาอะไรบ้าง ยาปฏิชีวนะได้แก่ เพนิซิลลิน เซฟาโลสปอริน , เตตราไซคลิกลิน และคลอแรมเฟนิคอล เป็นต้น

คุณผู้ฟังคะ ยาปฏิชีวนะเป็นยาที่ใช้รักษาอาการอักเสบได้เพียงบางโรคเท่านั้น นั่นก็คือ การอักเสบจากการติดเชื้อแบคทีเรีย แต่ไม่สามารถรักษาโรคที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสได้้นะคะ การเรียกเหมารวมว่ายาปฏิชีวนะเป็นยาแก้อักเสบจึงไม่ถูกต้องนักคะ อย่างที่ได้คุยกับคุณผู้ฟังไปแล้วเมื่อตอนต้นรายการว่ายาอาจก่อให้เกิดโทษต่อร่างกายได้ ก็เนื่องจากสาเหตุต่าง ๆ อาทิ ขาดความรู้ในเรื่องยาที่ใช้ นั้น , มีปัญหาการใช้ยาอย่างไม่ถูกต้อง และอื่น ๆ ดังนี้ ในการใช้ยาควรต้องใช้ด้วยความระมัดระวัง

สำหรับข้อควรระมัดระวังในการใช้ยาปฏิชีวนะ ดิฉันมีข้อแนะนำ ดังนี้ค่ะ

ต้องใช้ยาในปริมาณที่ถูกต้อง คือ รับประทานยาปฏิชีวนะตามที่แพทย์สั่งตามปริมาณอย่างถูกต้อง และกินให้ครบมื้อ ครบจำนวนที่กำหนด

ต้องใช้ยาในระยะเวลาที่เหมาะสม คือ ยาปฏิชีวนะต้องกินติดต่อกันอย่างน้อย 5-7 วัน หรือจะหยุดยาได้ก็ต่อเมื่อผลการเพาะเชื้อ ไม่พบเชื้อแล้ว แม้ว่าอาการของโรคจะไม่แสดงให้เห็น

ยาเม็ด จะมีลักษณะเข้มเม็ดแตก ขึ้น บิ่น แตก เปลี่ยนสี

ยาแคปซูล จะมีลักษณะแตกออกจากกัน บวม ขึ้น หรือสีของยาที่อยู่ภายในแคปซูล เปลี่ยนไป หรือมีสีเข้มขึ้น

ยาขี้ผึ้ง ยาครีม จะมีลักษณะเนื้อยาเข้มเหลว แยกชั้น กลิ่น สีเปลี่ยนไปจากเดิม

คุณผู้ฟังคะ ในเรื่องของการใช้ยาเพื่อบรรเทาอาการเจ็บป่วยหรือรักษาโรค ซึ่งต้องสังเกตยานั้นๆว่าเสื่อมคุณภาพหรือไม่แล้วนั้น ตามที่ดิฉันได้พูดคุยกับคุณผู้ฟังไปแล้วตั้งแต่ต้น ยังมีปัจจัยอื่นๆอีกที่จะทำให้ยาเสื่อมคุณภาพได้นั้นก็คือ การเก็บรักษาที่ไม่เหมาะสมถูกต้อง เช่น เก็บรักษาในที่ชื้น อากาศถ่ายเทไม่สะดวก หรือเก็บยาไว้ในที่มีแสงแดดส่องถึง อุณหภูมิสูง จะทำให้ยาเสื่อมคุณภาพได้ก่อนกำหนดวันสิ้นอายุที่ระบุไว้บนฉลากยาได้ ดังนั้นการเก็บรักษาที่ถูกต้อง ย่อมได้ยาที่มี ประสิทธิภาพ และยาที่ไม่เสื่อมคุณภาพเร็ว ซึ่งจะให้ผลในการรักษาเต็มที่ ท้ายนี้มีสิ่งสำคัญที่อยากจะขออย่าให้ฟังระลึกเสมอก็คือ เมื่อจะใช้ยาต้องอ่านฉลากยาให้เข้าใจก่อน และต้องใช้อย่างที่ฉลากกำหนด รวมทั้งต้องเข้าใจสรรพคุณยาอย่างแท้จริง ถ้าจะซื้อยาใช้เอง ขอให้ปรึกษาและถาม รายละเอียดการใช้จากเภสัชกรเสียก่อน หรือหากใช้นั้นแล้วรู้สึกมีอาการไม่ดีขึ้น ก็ขอให้ไปพบแพทย์ เพื่อตรวจอาการหาทางรักษาที่ถูกต้องดีกว่านะคะ

อยากรู้เรื่องอาหาร ยา เครื่องสำอาง โทรสายด่วนผู้บริโภค กดอย. 1556
3 บาททั่วประเทศ